

[Poul Møller.]

afrika; men alligevel mener jeg at måtte anbefale ham og den samlede regering i højere grad at gøre en indsats på det område, jeg her har nævnt. For hvor afskyelig Verwoerds politik end er, og hvor vigtigt det end er og må være, at denne politik lider nederlag for at sikre menneskets værdighed og frihed og for at fjerne en latent krigstrussel i Afrika, så er det kun meget lidt, Danmark kan udrette på dette område. Vi kan påvirke verdensopinionen sammen med mange andre, og vi har en klar ret til, som den højtærede udenrigsminister har gjort det, at fremsætte tanker, der kan bidrage til en løsning af de sydafrikanske problemer.

Efter min opfattelse er dette ligetil, men desværre tyder en hel del på, at den højtærede udenrigsministers bestræbelser for at finde en løsning, der skulle bringe en afspænding af den sydafrikanske situation, har ført til noget nær det modsatte, måske fordi der var lagt lidt for lidt vægt på udformningen af de garantier, som det var forslaget tanke at byde det hvide mindretal i Sydafrika, og for megen vægt på pressio-nerne, og det var jo garantierne, der skulle være den nye ting. Forklaringen er måske den, at det er vanskeligt at se, om der overhovedet kan fremskaffes garantier for et hvidt mindretals eksistens og ejendom, hvis magten overføres til et farvet flertal, og i hvert fald vanskeligt at se, hvordan det skal ske, hvis ikke en gradvis villet politik fra Verwoerds side sættes ind i løbet af kort tid. Vi har set i Algeriet, hvordan Evianaftalernes garantier bliver krænket af det nye styre, uden at det fremkalder nævneværdige reaktioner fra nogen side.

Med disse bemærkninger har jeg altså ikke villet kritisere den højtærede udenrigsminister, for også jeg anser det for rimeligt at bringe nye tanker ind i Sydafrikadebatten, men jeg har villet opfordre ham til at koncentrere sin velkendte energi og sine utvivlsomme forhandlingsevner noget mere om den europæiske politik, hvor vor indsats måske kan blive af nok så stor betydning, om ikke for andre, så for os selv. Jeg udbeder mig i øvrigt gerne en redegørelse for, i hvilket omfang udenrigsministeren her har handlet i overensstemmelse med de nordiske

lande, og om vore allierede har været orienteret om vor handling.

Udviklingslandene modtager i disse år en meget betydelig hjælp fra den vestlige verden, men alligevel halter de bagefter. Langtfra at hale ind på de højtudviklede landes levestandard taber de tværtimod terræn. Nu er det klart, at mange store projekter på tekniske, industrielle, kulturelle og undervisningsmæssige områder først vil sætte sig spor i løbet af en årrække, og der er måske derfor heller ingen grund til den pessimisme, som statistikken umiddelbart giver udtryk for. Men alligevel er det ikke, som det bør være. Jeg tror knap nok, at flere midler fra den vestlige verden for øjeblikket vil være i stand til at klare problemerne, fordi de vigtigste forudsætninger for at kunne finde en passende anvendelse for endnu større hjælpeydelse på mange områder endnu ikke er til stede. Vigtigere vil det på det nuværende stadium være, om handelssamkvemmet udbygges med udviklingslandene. En rigeligere afsætning af deres produkter er for tiden det mest iøjnefaldende behov, og jeg skal derfor henstille til regeringen at undersøge mulighederne for et udvidet handelssamkvem med disse lande. Hvis der er, og hvor der er restriktioner eller toldsats, der særlig rammer varer fra disse områder, kan der være grund til at tage skridt til en hurtig liberalisering. For al produktion, også de nye landes, afhænger i højere grad af afsætningsmulighederne end af hjælp til investering.

Vore hjælpemidler er i øvrigt ikke store, så det falder mig derfor i øjnene, at de ikke uindskrænket kommer udviklingslandene til gode. Disse midler er dels ydet privat gennem indsamlinger, dels ved offentlige bevillinger. De bør derfor ikke anvendes, som det for tiden sker, til at hjælpe forskellige danske foreninger til at afholde kursuser for danske borgere om udviklingslandenes problemer. Det er meningsløst, at bidragene til u-landshjælpen skal anvendes hertil, og det har næppe været nogen privat borgers tanke, når han ydede disse midler.

Bestræbelserne på at samle de europæiske markedsområder i ét fællesmarked er tilsyneladende gået helt og aldeles i baglås. Den nuværende engelske regering vil ikke gøre noget forsøg på denne side af valget,